

C-320/23. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2023. május 24.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Handelsgericht Wien (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. május 23.

Fellebbező és alperes:

DocLX Travel Events GmbH

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban és felperes:

Bundesarbeiterkammer

[omissis]

A fellebbviteli bíróságként eljáró Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) a **Bundesarbeiterkammer** (szövetségi munkaügyi kamara, Ausztria), 1040 Wien, [omissis], felperes, és a **DocLX Travel Events GmbH**, 1010 Wien, [omissis], alperes között, 407,80 euró iránt, a Bezirksgericht für Handelssachen Wien (bécsi központi kerületi kereskedelmi bíróság, Ausztria) 2023. január 4-i ítélete ellen az alperes fellebbezése nyomán folyamatban lévő jogvitában a következő

v é g z é s t

hozta:

I. A bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikke alapján az alábbi kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: „**irányelv**”) 12. cikkére („Az utazási csomagra

vonatkozó szerződés felmondása és elállási jog az utazási csomag megkezdése előtt”) vonatkozóan:

1. A lemondási díj megfelelő mértéke és így az összegének a vizsgálatát az utazásszervező ajánlatának, az utazási csomagra vonatkozó szerződés megkötésének, az utazó lemondó nyilatkozatának, az utazás tervezett befejezése időpontjának vagy más időpontnak a függvényében kell-e elvégezni?
2. A lemondási díj megfelelő mértéke és így az összegének a vizsgálatát vállalkozói üzleti számítás vagy más szempontok, például az utazási ár százalékos arányán alapuló átalánybecslés alapján kell-e elvégezni ?
3. Úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy az utazási csomagra vonatkozó szerződésben megállapított indokolatlanul magas lemondási díj esetén az utazásszervező megtartja a megfelelő (az 1. és 2. kérdésre adott válaszok értelmében vett) lemondási díj megfizetésére vonatkozó igényét, vagy ezt kifejezetten az utazásszervezőt ténylegesen ért hátrány alapján kell kiszámítani, vagy pedig teljes egészében elveszíti ezt az igényét?
4. Lehet-e az elállási díj megfelelőségének értékelésekor, különösen ha azt átalányösszegben állapították meg, a nemzeti jogra hivatkozni, ha az lehetővé teszi az összegnek a bíróság mérlegelési jogkörében történő meghatározását várhatóan aránytalan eljárési költség esetén?

II. [omissis] [Az eljárás felfüggesztése]

I n d o k o l á s :

I. Tényállás:

2020 novemberében a fogyasztó az alperesnél lefoglalt egy „X-Jam Maturareise“ („X-jam érettségi utazás”) elnevezésű utazást Horvátországba, a Laterna-félszigetre a 2022. június 25. és július 1. közötti utazási időszakra. Az elfogadott foglalási feltételek 7. pontja:

„Az utazónak az utazás megkezdése előtti elállási joga

A Pauschalreisegesetz (az utazási csomagról szóló törvény; a továbbiakban: PRG) 10. §-ának (1) bekezdése alapján az utazó az utazási csomag megkezdése előtt bármikor jogosult elállni a szerződéstől kártalanítási átalányösszeg megfizetése ellenében.

A kezelési átalányon (3. pont) felül a következő méltányos kártalanítási átalányösszegeket állapítjuk meg, amelyeket a lemondás és az utazási csomagnak a megállapodás szerinti megkezdése közötti időintervallum alapján számítunk ki:

Az utazás kezdete előtt 30 nappal

[...]

a megállapodás szerinti utazási ár 40%-a.”

A fogyasztó 2021. szeptemberében bejelentette, hogy eláll az utazási szerződéstől, és az alperes a 2021. szeptember 13-i lemondási számlával 464,80 eurót számolt fel neki, amelyből 378,80 euró a lemondási költség és 29,- euró a kezelési díj volt.

A fogyasztó ezt az összeget fenntartással fizette ki, és a behajtási igényét a felperesre engedményezte.

II. A felek érveiről:

A felperes a lemondási költség és a kezelési díj, azaz 407,80 euró és kamatai visszafizetését kéri. A megállapított lemondási költség és a kezelési díj az utazási csomagokról szóló törvény (PRG) 10. §-a, illetve az Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (általános polgári törvénykönyv; a továbbiakban: ABGB) 879. §-ának (3) bekezdésére, valamint a Konsumentenschutzgesetz (fogyasztóvédelmi törvény; a továbbiakban: KSchG) 6c. §-ára tekintettel semmis és súlyosan hátrányos, különösen azért, mert az „X-Jam Maturareise” utazás foglaltsága 2022-ben teljes volt. Az alperest egyáltalán nem érte kár. A kezelési díj indokolatlanul magas és súlyosan hátrányos.

Az alperes részletesen vitatta a kereseti kérelmet.

III. Az eljárás eddigi menete:

A Bezirksgericht für Handelssachen Wien (bécsi központi kerületi kereskedelmi bíróság) 2023. január 4-i ítéletében a keresetnek teljes egészében helyt adott. Jogi értelemben megállapította, hogy az idézett lemondásra vonatkozó megállapodás elfogadhatatlan. Nincs különbségtétel aközött, hogy az utazást egy évvel, vagy csak alig több mint egy hónappal az utazás előtt mondják le. Nem vette figyelembe azt a körülményt sem, hogy az alperes a várólistáján keresztül ténylegesen újból eladta az utakat, aminek valószínűsége az utazást megelőző évben történt lemondások esetében nagyobb, mint az évforduló után. Valójában az alperes e kikötés alapján akkor is felszámított lemondási díjat, ha az újbóli eladás következtében nem érte kár. A megállapodás miatt nem biztosított, hogy a kártalanítás megfelel az utazási csomag ára és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából eredő költségmegtakarítás és bevétel különbözetének. Ezért ez a kikötés az ABGB 879. §-ának (3) bekezdése értelmében súlyosan hátrányosnak tekintendő, és sérti a PRG 10. §-át is. Az elsőfokú bíróság azzal érvel továbbá, hogy a nem tárgyalt tisztességtelen feltételek az érvényében fenntartó módon történő mérséklése a fogyasztói ügyletre vonatkozó egyedi eljárásban már nem lehetséges, ezért a megállapított lemondási díj bírósági mérséklésének kérdése már nem merül fel.

Mivel az alperes utazásszervezőt nem érte kár, nem alapozhatja az igényét a PRG 10. §-a (1) bekezdésének 4. mondatára.

Az alperes ezen ítélet ellen fellebbezéssel élt a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) előtt.

IV. A jelen fellebbezés:

[omissis] [eljárásjogi rendelkezések]

A fellebbező elfogadható fellebbezési jogalapként az eljárás hiányosságaira, a bizonyítékok helytelen értékeléséből eredő téves ténymegállapításokra és helytelen jogi értékelésre hivatkozik. A felperes többek között azzal érvel, hogy az elállási díj megfelelő mértékének a megítélésakor a szerződés megkötésének időpontját kell figyelembe venni.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében védi az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, és ugyancsak elfogadhatóan azzal érvel, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytelen értékelése miatt téves tényállást állapított meg.

V. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről:

Általános megjegyzések

A jelen ügyben a fogyasztó nem az irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében említett okok valamelyike miatt állt el az utazási csomagra vonatkozó szerződéstől.

Az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése így szól:

„Az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása és elállási jog az utazási csomag megkezdése előtt

A tagállamok biztosítják, hogy az utazó az utazási csomag megkezdése előtt bármikor felmondhassa az utazási csomagra vonatkozó szerződést. Amennyiben az utazó e bekezdés szerint felmondja az utazási csomagra vonatkozó szerződést, kötelezhető arra, hogy megfelelő mértékű és indokolt lemondási díjat fizessen az utazásszervezőnek. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés ésszerű, egységes lemondási díjakat határozhat meg a szerződés felmondásának az utazási csomag megkezdése előtti időpontját és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából származó várható költségmegtakarítást és bevételt alapul véve. Egységes lemondási díjak hiányában a lemondási díj összege az utazási csomag árának és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából eredő költségmegtakarításnak és bevételnek a különbözete. Az utazó kérésére az utazásszervezőnek meg kell indokolnia a lemondási díj összegét.”

Ezen irányelv átültetése érdekében Ausztriában elfogadták a Bundesgesetz über Pauschalreisen und verbundene Reiseleistungen (az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együttesekről szóló) szövetségi törvényt (a továbbiakban: PRG), amely 10. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása az utazási csomag megkezdése előtt

Az utazó az utazási csomag megkezdése előtt bármikor indoklás nélkül elállhat az utazási csomagra vonatkozó szerződéstől. Amennyiben az utazó e bekezdés szerint felmondja az utazási csomagra vonatkozó szerződést, kötelezhető arra, hogy megfelelő mértékű és indokolt kártalanítási díjat fizessen az utazásszervezőnek. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés észszerű, egységes kártalanítási díjakat határozhat meg a szerződés felmondása az utazási csomag megkezdése közötti időszakot és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából származó várható költségmegtakarítást és bevételt alapul véve. Amennyiben nem határoztak meg egységes kártalanítási díjat, a kártalanítási díj összegének meg kell felelnie az utazási csomag ára és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából eredő költségmegtakarítás és bevétel különbözetének. Az utazó kérésére az utazásszervezőnek meg kell indokolnia a kártalanítási díj összegét.

A jelen eljárásra a Gesetz über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung [a polgári peres eljárásokról szóló törvény {polgári perrendtartás}; a továbbiakban: ZPO) alkalmazandó. A törvény 273. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben bizonyos, hogy az egyik fél kártérítésre vagy kamatra jogosult, vagy egyéb igénye van, azonban a megtérítendő vitatott kár, kamat vagy igény összege nem bizonyítható vagy csak aránytalan nehézségek árán bizonyítható, a bíróság kérelemre vagy hivatalból saját belátása szerint meghatározhatja ezt az összeget, a fél által javasolt bizonyíték figyelembevételével is. Az összeg meghatározását megelőzően valamelyik fél eskü alatt meghallgatható az összeg meghatározása szempontjából releváns körülményekről.

Az irányelv (31) preambulumbekkezdése szerint szükséges, hogy az utazók – a várható költségmegtakarítások, valamint az utazási szolgáltatások más módon való hasznosításából származó bevétel figyelembevételével megállapított, megfelelő és indokolt mértékű lemondási díj megfizetése ellenében – az utazási csomag megkezdése előtt bármikor felmondhassák az utazási csomagra vonatkozó szerződést

Az EUMSZ, különösen annak 114. cikke alapján egységes, teljes mértékben harmonizált, végleges szabályozás született az utazási csomagokra vonatkozó jog tekintetében (az irányelv 1. és 4. cikke).

A fellebbviteli bíróság által előterjesztett kérdésekre adott válasz alapvető fontosságú a folyamatban lévő ügy kimenetele szempontjából. A jelen fellebbviteli bíróságnak nincs tudomása a megkeresett Európai Unió Bíróságának

az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a jelzett értelemben történő értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatáról. A C-287/21. sz. ügy (a Landesgericht Salzburg [salzburgi regionális bíróság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) törlésre került.

Az első kérdésről:

A jelen ügyben az utazási csomagra vonatkozó szerződés megkötésére irányuló ajánlat (2020 nyara), a foglalás (2020 novembere), az elállási nyilatkozat (2021 szeptembere) és az utazási időszak (2022 nyara) között hosszú idő telik el. Az irányelv nem tisztázza, hogy ezen időpontok közül melyeket kell figyelembe venni.

A második kérdésről:

Az utazási jogban általában a lemondási díj („lemondási költség”) összegét az utazási ár százalékos arányában, az utazó lemondó nyilatkozatának időpontjától függően fokozatosan meghatározott átalányösszegben határozzák meg. A pontos üzleti számítást nem használják a kereskedelemben.

Erre vonatkozóan még nem létezik nemzeti legfelsőbb bírósági ítélkezési gyakorlat. A német Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság – BGH) a lemondási díj összegének meghatározásakor valószínűleg az utolsó három üzleti év alapján végzett üzleti számítást fogja alapul venni [omissis]. Elutasítja az utas tájékoztatáshoz való jogát, és úgy véli, hogy az utazásszervezőt terheli az indokolási és bizonyítási kötelezettség [omissis].

A harmadik kérdésről:

A C-625/21. sz. ügyben 2022. december 8-án hozott ítéletében a Bíróság kimondta, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egy adásvételi szerződés kártérítési kikötését tisztességtelennek és következésképpen semmisnek nyilvánították, és a szerződés e kikötés nélkül is fennmaradhat a hatályában, azokkal ellentétes, hogy az e kikötést alkalmazó üzleti eladó kizárólag a nemzeti kötelmi jog diszpozitív rendelkezése alapján indított kártérítési per keretében kártérítést követelhet – az említett rendelkezésben előírtak szerint, amely rendelkezés az említett kikötés hiányában alkalmazandó lett volna.

Azt, hogy ez az ítélet az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezése szempontjából is releváns-e, különösen annak utolsó mondatának az előző mondatokhoz viszonyított érvényessége szempontjából, maga a kérdést előterjesztő fellebbviteli bíróság sem tudja kétséget kizáróan megválaszolni, különösen azért nem, mert az utazási csomagra vonatkozó szerződés megkötésére irányuló ajánlat (2020 nyara), a foglalás (2020 novembere) és az elállási nyilatkozat (2021 szeptembere) között hosszú idő telt el.

A negyedik kérdésről:

A jogszabályokat hatékonyan kell értelmezni, és az irányelv célja, hogy hozzájáruljon a fogyasztók magas szintű védeleméhez (az (51) preambulumbekzdés). A kérdést előterjesztő fellebbviteli bíróság szerint ez magában foglalja a jogok hatékony érvényesíthetőségét is, amelynek átlagos költségeinek ésszerű arányban kell állniuk a vitatott összeggel. Ebben az értelemben még: a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló, 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet preambulumbekzdései, különösen a (7) preambulumbekzdés.

A kártérítési vagy egyéb követelésekkel kapcsolatos perekben a felperesnek nagy nehézségeket okozhat a követelés összegének bizonyítása. A ZPO 273. §-ának hivatkozott nemzeti eljárási rendelkezése szerint a felperes e tekintetben akkor részesül kedvezményben, ha a bizonyítási eljárás szigorú szabályai szerint bizonyította az igény fennállását. Az összeg megállapításához szükséges jogi költségeket ésszerű keretek között kell tartani, és a felperes önmagában is indokolt követelésének érvényesítését nem szabad indokolatlanul késleltetni. Ezért – ha a követelés összegének bizonyítása egyáltalán nem vagy csak aránytalanul nagy nehézségek árán lehetséges – ez a rendelkezés lehetővé teszi a bíróság számára, hogy a vitatott összeget hivatalból vagy kérelemre saját szabad meggyőződése szerint állapítsa meg. Ebben az esetben a bíróság tehát mentesül a követelés összege szempontjából meghatározó tények bizonyítása alól, és ezért a felek erre vonatkozó bizonyítási kérelmét is elutasíthatja. Ez a rendelkezés nem mentesíti a felperest az alól a teher alól, hogy a keresetlevelében állítsa vagy pontosítsa a követelést [omissis].

A kérdést előterjesztő fellebbviteli bíróság azért is szeretné alkalmazni ezt a nemzeti eljárási rendelkezést, mert mind az utazó, mind az utazásszervezők érdekeltek a jogvita hatékony, olcsó és gyors rendezésében. Az irányelv azonban másként is értelmezhető.

6. Az előzetes döntéshozatalra utalás kötelezettségéről és az eljárás felfüggesztéséről:

[omissis] [az eljárás felfüggesztése]

Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság)
[OMISSIS] Bécs, [OMISSIS] 2023. május 23-án

[omissis]